

ASIA Julkisuuslain mukainen menettely**KANTELU**

Kantelija on kantelussaan 18.1.2016 arvostellut Oulun yliopiston kauppakorkeakoulun koulutuspäällikön menettelyä asiakirjapyyntöihin vastaamisessa. Kantelija on 13.1.2016 ja 15.1.2016 lähettämissään sähköposteissa pyytänyt muun muassa pöytäkirjaa kokouksesta, jossa on päätetty pro gradu -tutkielmista. Kantelijan mukaan hän on saanut vain osan pyytämistään asiakirjoista. Asiassa ei ole menetelty viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslaki) mukaisella tavalla, kun häneltä ei tiedusteltu, haluaako hän valituskelpoisen päätöksen asiassa.

SELVITYS

Oulun yliopisto on antanut kantelun johdosta selvityksen 10.5.2016, joka lähetetään kantelijalle tiedoksi.

RATKAISU**Sovellettavat säännökset**

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Saman pykälän 2 momentin mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon taakat turvataan lailla.

Asiakirjapyyntöön käsittelyssä noudatettavasta menettelystä säädetään julkisuuslain 4 luvussa (tiedon antaminen asiakirjasta). Kyseisen luvun 14 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen asiakirjan antamisesta päättää se viranomainen, jonka hallussa asiakirja on, jollei 15 §:n 3 momentissa tai muualla laissa toisin säädetä.

Pykälän 3 momentissa on säädetty, että jos virkamies tai muu 2 momentissa tarkoitettu henkilö kieltäytyy antamasta pyydettyä tietoa, hänen on: 1) ilmoitettava tiedon pyytäjälle kieltäytymisen syy; 2) annettava tieto siitä, että asia voidaan saattaa viranomaisen ratkaistavaksi; 3) tiedusteltava asian kirjallisesti vireille saattaneelta tiedon pyytäjältä, haluaako hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi; sekä 4) annettava tieto käsittelyn johdosta perittävistä maksuista.

Pykälän 4 momentin mukaan kyseisessä pykälässä tarkoitettu asia on käsiteltävä viivytyksettä, ja tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai niihin sisältyy salassa pidettäviä osia tai jos muu niihin rinnastettava syy aiheuttaa sen, että asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistoimenpiteitä tai muutoin tavanomaista suuremman työmäärän, asia on ratkaistava ja tieto julkisesta asiakirjasta annettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön.

Julkisuuslain 33 §:n 2 momentin perusteella viranomaisen kyseisessä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Arviointi

Oulun yliopiston kauppakorkeakoulun koulutuspäällikkö on kantelijalle 18.1.2016 lähettämässään sähköpostissa todennut: ” - - - Ohessa päätösosa kokonaisuudessaan. Aiemmin lähettämässäni otteessa oli lisäksi omaa työtäsi koskeva arviointiliite. Koska liiteosa sisältää opiskelijoiden henkilökohtaisten ominaisuuksien sanallista arviointia, muiden töiden osalta liitteet on jätetty pois. - - - ”

Selvityksen mukaan tutkielmia ei arvostella koulutustoimikunnan kokouksessa, vaan tutkielmat arvostele maisteriohjelmien vastuuhenkilö tarkastajien esityksestä. Arvostelusta ei tehdä pöytäkirjaa, vaan päätös jokaisen opiskelijan kohdalla erikseen. Selvityksen mukaan jokaisen tutkielman arviointi on ollut oma prosessinsa eikä yliopiston hallussa ole ollut pöytäkirjaa, jossa olisi kootusti päätetty kaikista kyseisen tutkinto-ohjelman opiskelijoiden arvosanoista.

Yliopisto on korostanut, että kantelijalle on luovutettu kaikki hänen omaa opinnäytetyötään koskevat asiakirjat eli häntä koskeva päätös pois lukien muiden opiskelijoiden sanallista arviointia sisältävät liitteet ”julkisuuslain 6 luvun 24 pykälän kohdan 30 mukaisesti”. Selvityksen mukaan kyseiset liitteet on katsottu julkisuuslain perusteella salassa pidettäviksi.

Koulutuspäällikkö on kantelijalle 18.1.2016 lähettämässään sähköpostin perusteella nähdäkseni arvioinut, että kantelija on pyytänyt yliopistolta sellaisia tietoja, joita hän ei ole katsonut voitavansa luovuttaa pyytäjälle julkisuuslain salassapitoa koskevien säännösten vuoksi. Tässä tilanteessa kantelijalle olisi tullut ilmoittaa, että tietopyyntöä koskeva asia voidaan saattaa asianomaisen viranomaisen ratkaistavaksi ja tässä yhteydessä kantelijalta olisi tullut tiedustella, haluaako hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi. Näin menettelemällä kantelijalla olisi ollut mahdollisuus halutessaan saada asiassa perusteltu valituskelpoinen päätös.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kantelijan asiakirjapyyntöä käsitelleen koulutuspäällikön olisi tullut menetellä julkisuuslain 14 §:n mukaisesti ilmoittamalla kantelijalle luovuttamatta jätettyjen liitteiden antamisesta kieltäytymisen syy ja antamalla tieto siitä, että asia voidaan saattaa viranomaisen ratkaistavaksi. Kantelijalta olisi lisäksi tullut tiedustella, haluako hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi. Hänelle olisi tullut antaa perusteltu valituskelpoinen päätös asiassa, mikäli hän olisi sellaisen halunnut.

Julkisuuslain 18 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan viranomaisen tulee huolehtia siitä, että sen palveluksessa olevilla on tarvittava tieto käsiteltävien asiakirjojen julkisuudesta sekä tietojen antamisessa ja käsittelyssä sekä niiden ja asiakirjojen ja tietojärjestelmien suojaamisessa noudatettavista menettelyistä, tietoturvallisuusjärjestelyistä ja tehtävänjaosta, samoin kuin siitä, että hyvän tiedonhallintatavan toteuttamiseksi annettujen säännösten, määräysten ja ohjeiden noudattamista valvotaan. Kiinnitän tämän vuoksi Oulun yliopiston huomiota asiakirjapyyntöä käsittelevä koskevien julkisuuslain säännösten noudattamiseen jatkossa.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Kimmo Hakonen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Minna Pulkkinen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
POSTIOSOITE PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL etunimi.sukunimi@okv.fi
INTERNET www.okv.fi